

برنامه اسپارک و توسعه منابع انسانی

Guo Zengyian

سمپوزیوم بین المللی همکاریهای فنی در سال ۹۴
بین کشورهای در حال توسعه^(۱) در خصوص برنامه اسپارک چین

مترجم: رحمانقلی قلی زاده

اشاره:

برنامه همکاریهای فنی بین کشورهای در حال توسعه " TCDC " یکی از برنامه‌های مهم سازمان خواروبار و کشاورزی ملل متحد (فائو)، با هدف تقسیم آگاهانه و داوطلبانه تواناییها، دانش و تجربیات بین دو یا چند کشور در حال توسعه می‌باشد. این برنامه در سال ۱۹۷۸ (۱۳۵۷) در کنفرانس سازمان ملل متحد در خصوص همکاریهای فنی بین کشورهای در حال توسعه / یونیس آیرس^۱ به تصویب نهایی رسید. اما پس از گذشت ۱۵ سال (تا سال ۱۹۹۳) و علیرغم تاکید بر لزوم و اهمیت این برنامه در مجامع بین‌المللی، هنوز به شکل موثر و مفید مورد استفاده قرار نگرفته است لیکن آقای ژاک دیوف دبیرکل جدید فائو موضوع را در سرلوحه برنامه‌های سازمان قرار داده و همواره به نقش، اهمیت و جایگاه آن در میان کشورهای در حال توسعه تاکید و توجه دارند. به نظر می‌رسد حرکت مناسبی در اینمورد ایجاد گردیده است. ج. ا. ایران نیز به این حرکت پاسخ داده و دومین امضاء کننده آن بوده است.

اجرای این برنامه به صورت ۳ جانبه و شامل: کشور مجری (میزبان)، یک سازمان بین‌المللی به عنوان هماهنگ کننده و کاتالیزور (مانند UN DP, FAO) و یک یا چند کشور بهره‌بردار (میهمان) خواهد بود. کشور میزبان مسئولیت اجراء و تامین هزینه‌ها را در کشور خود به عهده دارد. فائو نقش هماهنگی و پل ارتباطی و نقش حمایتی و هدایتی شامل تامین بلیط رفت و برگشت اعضا شرکت کننده (میهمان) و نیز تامین نیروی متخصص و مشاور را به عهده دارد. کشورهای شرکت کننده هم تنها حق ماموریت روزانه مامورین خود را خواهند پرداخت. برنامه اسپارک چین در قالب برنامه فوق‌الشاره با هدف انتقال و اشاعه علم و دانش فنی (S&T) به مناطق روستایی و در نهایت توسعه روستایی اجراء گردیده است. این برنامه جنبه‌های مختلفی را در زمینه‌های توسعه روستایی مورد بررسی و تجربه قرار داده است که طی چند بخش و با ترجمه مقاله‌هایی در این باره جنبه‌هایی از آن از نظر خوانندگان گرامی خواهد گذشت.

رساله جامع علوم انسانی

■ اداره برنامه اسپارک، کمیسیون علم و تکنولوژی کشوری^(۲)

توسعه منابع انسانی که یکی از اجزای مهم و تفکیک ناپذیر برنامه اسپارک را تشکیل می‌دهد، پایه پای اجرای خود برنامه پیش رفته است. توسعه منابع انسانی به دلایل زیر در برنامه اسپارک جایگاه ویژه‌ای دارد:

۱- یکی از اهداف اصولی برنامه است. توسعه منابع انسانی همراه با اشاعه تکنولوژی و بهبود نیروی کار، سه هدف اساسی برنامه را تشکیل

می‌دهند.

۲- ضامن اجرای موفقیت آمیز برنامه است. پروژه‌های نمایشی، اشاعه تکنولوژی، و عملیات راه‌اندازی تجهیزات پیشرفته همگی وابسته به نیروی کار ماهر هستند. بر این اساس، مهمترین مسأله در زمینه اجرای برنامه اسپارک، همانا رفع مشکل کمبود نیروی انسانی ماهر می‌باشد. بدین ترتیب لازم است علاوه بر واردات نیروی انسانی تلاشهای بیشتری صرف توسعه و پرورش نیروی انسانی گردد. تحقق این مهم، ایجاد یک محیط اجتماعی مناسب برای اشاعه تکنولوژی‌های اسپارک را طلب می‌کند.

۳- راه تامین و تربیت فعال‌ترین نیروهای مورد نیاز برای رشد اقتصادی را هموار و توسعه روستایی را بر پایه علم و تکنولوژی استوار می‌سازد. به لحاظ فلسفی، ملاحظه می‌شود که توسعه بهره‌وری اجتماعی تا حد زیادی بر پایه بهبود منابع انسانی استوار است. به لحاظ اقتصادی، توسعه نظام اقتصاد روستایی چین عمدتاً وابسته به تبدیل منابع طبیعی است.

برنامه اسپارک، دست‌اندرکاران توسعه را در استفاده از تکنولوژی‌های پیشرفته و قابل انطباق برای بهره‌برداری از منابع طبیعی مورد نیاز بازار

ز) از حمایت تمام افراد جامعه، منجمله حمایت سازمان ملی جوانان به نام حزب کمونیست جوانان چین^(۵) برخوردار است. از سال ۱۹۸۸، کمیسیون علم و تکنولوژی و این حزب دست به دست هم داده‌اند تا تعداد کثیری تکنسین اسپارک تربیت کنند. در جولای سال ۱۹۹۳، ۸۹۸ جوان روستایی تحت عنوان جوانان پیشگام اسپارک انتخاب و از بین آنها ۱۰۰ نفر به عنوان جوانان پیشگام نمونه اسپارک معرفی شدند.

فدراسیون سراسری زنان چین، همراه با کمیسیون علم و تکنولوژی کشوری، نهضتی را جهت اشاعه تکنولوژی در سطح ملی در میان زنان روستایی شروع کردند. در سال ۱۹۹۳، به ۱۰۰ زن روستایی عنوان زن شایسته داده شد. تلویزیون مرکزی چین، سالهاست که برنامه ویژه‌ای را تحت عنوان تکنولوژی اسپارک، نمایش می‌دهد. این تلویزیون تاکنون ۳۶۴ ساعت برای معرفی بیش از ۱۵۰۰ پروژه تکنولوژی برنامه پخش کرده است. این برنامه‌ها در قالب برنامه‌های ۳۰ دقیقه‌ای و دوبار در هفته پخش می‌شوند. کمیسیون‌های محلی علم و تکنولوژی اسپارک با همکاری افراد علاقمند به برنامه، که از موسسات کشاورزی، آموزش و پرورش، تحقیقاتی و احزاب سیاسی غیر حاکم هستند، دوره‌های آموزشی گوناگونی را در مکانهای مختلف برپا می‌کنند.

■ دستاوردهای عمده

برنامه آموزش کارکنان اسپارک^(۶) نه تنها اجرا و اشاعه برنامه اسپارک را تضمین کرده که نمایشی از تیم‌های علم و تکنولوژی روستایی را هم ارائه نمود. این موضوع بعداً توضیح داده خواهد شد. الف) برنامه آموزش کارکنان، موجب فراگیر شدن علم و تکنولوژی پیشرفته و قابل انطباق و تشکیل تیم موسوم به "سبک دانشی" علم و تکنولوژی روستایی شده است. این تیم اگر چه ممکن است محل خود را ترک کند ولی نمی‌تواند از محدوده روستا بیرون برود.

ما پس از سالها کسب تجربه در زمینه توسعه برنامه اسپارک توانسته‌ایم ۶۷ مرکز آموزش در سطح ملی و ۱۷۳ مرکز آموزش در سطح منطقه‌ای - استانی

گرایانه، مفید و مؤثر، متمرکز می‌باشد. در این آموزشها، روش بسیار انعطاف پذیری اتخاذ می‌شود که امکانات لازم را برای تدریس حضوری، تدریس مکاتبه‌ای، آموزش عملی در محل انجام کار، آموزش ضمن خدمت، کلاسهای سمعی - بصری و حضور در دوره‌های دانشگاهی توسط تنی چند از منتخبین صنایع روستایی فراهم می‌کند. آموزشها عمدتاً کوتاه مدت می‌باشند.

ب) تیمی ثابت از مدرسین تمام وقت و نیمه وقت را بکار می‌گیرد. مدرسین نیمه وقت از دانشگاهها، موسسات تحقیقاتی و صنایع مادر می‌باشند که از مزیت آکادمیکی و تجارب میدانی برخوردارند.

ج) از ساختار سازمانی و شبکه آموزشی کاملی بهره می‌برد. این شبکه با درگیر ساختن دولت مرکزی و دولت‌های رده‌های استان و ناحیه و بخش، فعالیتهای خود را به نحو احسن انجام می‌دهد.

د) دارای جزوات آموزشی خوبی است. این جزوات عمومی در سطح ملی تالیف و گردآوری شده‌اند و کتابهای ویژه‌ای نیز در سطح محلی تولید می‌شود. جزوات محلی نقش مهمی بر عهده دارند، زیرا شرایط آب و هوایی، شرایط خاک و دیگر شرایط خاص را در تدریس مدنظر دارند و جهت دهی آنها به گونه‌ای است که نیازهای کارآموزان بیش از پیش برآورده سازند.

ه) از حمایت بودجه‌ای منظم برخوردار است. دولت در سطوح مختلف حمایت‌های مالی منظمی را به توسعه منابع انسانی برنامه اسپارک اختصاص می‌دهد. در چند سال گذشته میزان متوسط این حمایت‌ها حدود ۳۰ میلیون یوان^(۴) در سال بوده است.

و) دارای یک کادر سازمان دهنده بسیار متهمد و مخلص، مرکب از کارمندان کشوری، توسعه دهندگان روستایی و مدرسین است که در نهایت سخت‌کوشی، با فداکاری و پشتکار کم نظیر، کار می‌کنند.

کمک می‌کند. در این ارتباط، با اطمینان می‌توان گفت که بدون وجود نیروی کار ماهر، پیشرفت علمی و رشد اقتصادی سریع میسر نخواهد بود. در ذیل توسعه منابع انسانی برنامه اسپارک به تفصیل مورد تشریح قرار می‌گیرد.

۱ - اهداف، کارآموزان و وظایف

الف) اهداف: بهبود کیفیت نیروی کار، اشاعه تکنولوژیهای پیشرفته قابل انطباق و ارتقای سطح توسعه روستایی.

ب) کارآموزان: نیروی کار روستایی، شامل جوانان تحصیل کرده، سربازان اسبق، مدیران و تکنسین‌های واحدهای اقتصادی کوچک و متوسط شهری.

ج) وظایف: کمک به کارآموزان برای متبحر شدن در یکی دو مهارت یا فن، اشاعه تکنولوژی‌های پیشرفته در سطح ملی، ارائه آموزشهای ضمن خدمت به کارگران در مراکز تجاری شهری و آموزش کشاورزان در حد تصدیگری یا کارفرما شدن.

۲ - عملیات

دفتر کمیسیون علم و تکنولوژی کشوری برنامه اسپارک، رهنمودهای کلان ارائه می‌دهد. این رهنمودها، راهبردهای توسعه منابع انسانی، اقدامات سیاست‌گذاری و طرحهای سالیانه را براساس سیاست‌های صنعتی ملی و تقاضاهای توسعه روستایی شامل می‌شود.

دفاتر محلی کمیسیون علم و تکنولوژی کشوری برنامه اسپارک در سطح استان و بخش، طرح‌های آموزشی خود را براساس این رهنمودها و مهتمتر از آن، بنا به نیازهای محلی تدوین می‌کنند.

در عمل برنامه آموزش اسپارک دارای خصوصیات ذیل می‌باشد:

الف) براساسه تکنولوژی‌های پیشرفته و قابل انطباق مهارتهای مدیریتی، برحسب رهنمودی واقع

را یکی پس از دیگری تاسیس کنیم. جلسات آموزشی در رشته‌های تخصصی مختلف برای انتقال علم و تکنولوژی پیشرفته و قابل انطباق در سطح ملی سازماندهی شده‌اند. بر همین اساس، سهولت اجرای هزاران پروژه اسپارک تضمین گردیده است.

به منظور رفع نیازهای توسعه روستایی ۲۰ میلیون نفر از اقصی نقاط کشور در سطوح مختلف آموزش دیده‌اند که از میان آنها، عده‌ای رئیس یا مدیر کارخانه شده‌اند. تنی چند نیز رئیس یا مدیر شرکتهایی شده‌اند که ارزش تولیدی هر کدام بیش از ۱۰۰ میلیون یوان است. در اینجا به ذکر دو مورد از این افراد بسنده می‌شود:

آقای هانگ لی (Hang Li)، سرپرست مزرعه پرورش اردک در پکن، ۶۰ درصد اردک مورد نیاز بازار معروف کباب اردک پکن (۷) را تامین می‌کند. به عبارت دیگر از هر ۱۰ عدد اردک کباب شده پکن ۶ عدد آن متعلق به مزرعه یاد شده است.

آقای لی لیانژی (Li Lianzhi)، مدیر آموزشگاه رانندگی تیآنژینگ (Tianjing) کشاورزی بود که به منظور امرار معاش خود با یک کامیون در پایین شهر سبزی فروشی می‌کرد. با اجرای برنامه اسپارک وی بطور فعال در آموزشهای پرسنلی این برنامه شرکت نمود. ولی اینک ریاست شرکتهای تعاونی شیآن دا (۸) را با ۴ موسسه، ۸ شعبه کمپانی و ۳۵ بنگاه تجاری برعهده دارد. ارزش تولیدات این شرکتهای گروهی به بیش از ۱۰۰ میلیون یوان می‌رسد.

ب) برنامه آموزش کارکنان اسپارک سطح مدیریت و تکنولوژی بنگاههای تجاری را افزایش داده است. به منظور بهبود کیفیت محصول و سهولت صدور تکنولوژی و محصولات به بازارهای بین‌المللی، فعالیتهای متنوعی را به مورد اجرا گذارده‌ایم.

برای روسای کارخانه‌ها، مدیران و سرپرستان پروژه‌های اسپارک جلسات متعدد آموزشی و بازدیدهای مطالعاتی خارج از کشور برگزار کرده‌ایم. ۴۰۰ تن از استادان آموزش دهنده بطور تمام وقت موضوعاتی از قبیل مدیریت، بازاریابی، کنترل کیفیت و تجارب بین‌المللی را مورد مطالعه و بررسی قرار داده‌اند. این عده طی یک برنامه گردش علمی از

■ علم و تکنولوژی برترین نیروی مولد به شمار می‌آید. اگر بخواهیم مشکلات روستاهایمان را حل کنیم باید به علم آموزش و پرورش و مدرنیزه کردن کشاورزی اتکا کنیم.

■ علی‌رغم موفقیت‌های بدست آمده، هنوز به واسطه وجود زیرساختهای ضعیف روستایی و حجم عظیم نیروی کار ماهر، تا رسیدن به مرحله پیشرفت کامل، راهی طولانی در پیش داریم.

برای نمونه استان گانگسو (Gungsu) در چین غربی، طی یک سال گذشته، ۸۶ تیم علم و تکنولوژی را با بیش از ۴۰۰۰ نفر کادر فنی، تحت عنوان "تیم‌های بذرافشان" (۹) سازماندهی کرده است. آنها با انجام سفرهای آموزشی به نواحی روستایی دستاوردهای علمی تحقیقاتی را با خود به خط مقدم تولید آوردند. آنها همچنین با اشاعه اطلاعات خود در زمینه‌های علم و تکنولوژی، که در قالب سفرهای آموزشی صورت گرفت، و به حل مشکلات تولید کمک کردند. بدین ترتیب ارتقای توسعه اقتصادی منطقه‌ای و انتقال تکنولوژی پیشرفته از شهر به روستا را باید موهون این گونه فعالیت‌ها دانست.

در یک مورد دیگر، دانشجویان دانشگاه کشاورزی تالیمو (Taliimo) در ناحیه خود مختار سینگ جیانگ (Xing Jiang) واقع در بخش غربی چین، ۳۳ تیم بذرافشان مروج علم و تکنولوژی تشکیل دادند که ۶۰٪ دانشجویان و استادان این دانشگاه داوطلب شرکت در این اقدام شدند.

این تیم‌ها به مزارع رفتند و به سرکشی کردن از نواحی پرداختند. در این بین، آنها نه تنها دستاوردهای علمی را در خطوط تولید به کار گرفتند که خود نیز چیزهایی جدید آموختند. ارزشمندترین چیزی که یاد گرفتند، همانا افزایش حس مسئولیت اجتماعی و درک این نکته بود که باید خودشان را وقف خدمت در راه تحقق آرمان نوین سازی روستاها کنند.

آموزشهای ارائه شده، ضمن افزایش اطلاعات

هنگ کنگ و آمریکا بازدید به عمل آوردند. بسیاری از محصولات تکنولوژیکی تولید شده توسط اسپارک به ترتیب در هنگ کنگ، تایلند، مصر و اندونزی، به معرض نمایش گذاشته شدند. به نظر می‌رسد که کارآفرینان و محصولات اسپارک توانسته‌اند در همه جا توجه دیگران را به خود جلب کنند.

ج) برنامه آموزش کارکنان اسپارک، از وجود اندیشمندان دانشکده‌ها، دانشگاهها و موسسات علم و تکنولوژی، نهایت بهره‌برداری را به عمل می‌آورد. این امر نه تنها باعث تلفیق هرچه بیشتر علم و تکنولوژی با تولید می‌شود، که شهر را با روستا ارتباط می‌دهد.

چین سرزمینی است وسیع و پهناور، با جمعیتی عظیم، که توسعه اقتصادی در آن آهنگی ناموزون دارد. بخش شرقی و ناحیه ساحلی، به واسطه برخورداری از قابلیت‌های علمی و تکنولوژیکی بالا، دارای رشد اقتصادی سریع و شکوفایی است، حال آن که بخش مرکزی و ناحیه غربی، به دلیل ضعف قابلیت‌های مذکور دارای رشد اقتصادی کند و بطی است.

به منظور سرعت بخشیدن به روند توسعه نواحی مرکزی و غربی کشاورسان و تکنسین‌های دانشکده‌ها، دانشگاهها و موسسات، تا با اشاعه دانش، پای علم و تکنولوژی را به این نواحی کمتر توسعه یافته باز کنند. آنها در واقع حکم تیم‌های جدیدالتأسیسی را دارند که کارشان افشاندن بذر تکنولوژی‌های پیشرفته است.

علمی تکنولوژیکی کشاورزان، آنها را علاقمند به شرکت فعال در دوره‌های آموزشی اسپارک می‌کند. از آنجا که چین با هزاران سال سابقه کشاورزی سنتی، وابسته به وضعیت آب و هوایی و نیروی کار بدنی است، کشاورزان این کشور با تمام سخت‌کوشی و تلاشی که بخرج دادند نتوانستند خود را از چنگال فقر و فلاکت نجات دهند. از این رو آموزشهای اسپارک نه تنها به نحوی به اشاعه علم و تکنولوژی پیشرفته و قابل انطباق در مناطق روستایی کمک می‌کند، که تکنولوژی‌های جدید مانند بیوتکنولوژی و مهندسی ژنتیک را نیز در کشت و زرع به کار می‌گیرد.

اسپارک، قدرت علم و تکنولوژی را به کشاورزان نشان می‌دهد و به آنها فرصت می‌دهد طعم شیرین ثمره تکنولوژی مدرن را در جریان کشت و زرع، تغذیه و اداره کارخانه‌ها حس کنند. برنامه اسپارک سبب شده که جلسات آموزشی خودگردان^(۱۰) دوره‌های آموزشی ضمن خدمت و موسسات ویژه بطور خودجوش در بسیاری از بنگاههای تجاری شهری و نظام‌های خدماتی شهری سر از منصفه ظهور برون آوردند، که در اینجا به تعدادی از آنها اشاره می‌شود:

شهرستان پر جمعیت زیبو تحت پوشش اسپارک در استان شاندونگ^(۱۱) شهرک صنعتی تولید آهن و فولاد در بخش رنشو (Renshou) واقع در استان سیچوان (Shichuang)، کمپانی چای سینینگ در استان هویی^(۱۲) و بسیاری موارد دیگر. همه این مشاغل تجاری هستند و توسعه آنها منوط به کاربرد علم و تکنولوژی است. بهبود کیفیت کار، توسعه محصولات جدید و بنگاههای تجاری تولیدکننده آنها، جملگی از رهگذر توسعه منابع انسانی، از رشد ثابتی برخوردار بوده‌اند. برخی از آنها به یک بخش صنعتی با تولیدی به ارزش بیش از ۱۰۰ میلیون یا حتی یک میلیارد یوان تبدیل شده‌اند.

در این بنگاههای تجاری، توسعه منابع انسانی یکی از پویاترین عوامل محرکه رشد به شمار می‌آید. افزون بر این کشاورزان در صدد برآمده‌اند. با روشهای کشت و تولیدی که هزاران سال قدمت دارند وداع گویند و به سوی کشاورزی نوین، که بازدهی بالا،

کیفیت عالی و کارآیی را نوید می‌دهد، روی می‌آورند.

۴- طرح های آتی

علم و تکنولوژی برترین نیروی مولد به شمار می‌آید. اگر بخواهیم مشکلات روستاهایمان را حل کنیم، باید به علم، آموزش و پرورش و مدرنیزه کردن کشاورزی اتکا کنیم.

علی‌رغم موفقیت‌های بدست آمده، هنوز به واسطه وجود زیرساختهای ضعیف روستایی و حجم عظیم نیروی کار غیرماهر، تا رسیدن به مرحله پیشرفت کامل، راهی طولانی در پیش داریم. سال ۱۹۹۳ شاهد مرحله‌ای جدید در توسعه روستایی چین، یعنی گذر از مرحله فقر زدایی و ورود به کانون یک زندگی مرفه بود. به همین خاطر، برنامه اسپارک به ایفای نقش غیر قابل انکارش ادامه خواهد داد. ما اهداف توسعه منابع انسانی و رهنمودهای اسپارک را که همان آموزش تکنسین‌ها به منظور شتاب بخشیدن به فرآیند توسعه روستایی بر اساس یک رهنمود واقع گرا، مفید و موثر است، ادامه خواهیم داد.

با توجه به نیازهای تازه‌ای که اقتضای پیشرفت اقتصاد روستایی است، برنامه توسعه نیروی انسانی اسپارک، قلمروکاری خود را به اشکال ذیل گسترش خواهد داد:

الف) سطح و کیفیت خود را افزایش می‌دهد. این طرح به موازات ادامه کار خود در زمینه تربیت نیروی کار ماهر برای تسلط یافتن بر تکنولوژی‌های مستقل، بر آموزش تکنسین‌ها برای تبدیل شدن به کارآفرینان و مروجین تولید تجاری بازار تاکید می‌ورزد. این برنامه در طلب ایجاد ارتباط بین آموزش و تولید به منظور کسب موفقیت‌های فنی و تجاری سریع است.

در مناطق شرقی و ساحلی توسعه یافته‌تر چین، هدف از اجرای طرح توسعه نیروی انسانی، افزایش توانایی تجار روستایی در بازاریابی و متعاقب آن، فروش محصولات اسپارک در بازارهای بین‌المللی است.

در مناطق مرکزی و غربی کمتر توسعه یافته، چین، بر توسعه منابع طبیعی محلی، به منظور کمک به کشاورزان در تجاری کردن منابع و نیز افزایش بازده و بهبود کیفیت و کارآیی تاکید زیادی صورت می‌گیرد.

ب) تاکید بر پروژه‌های نمونه و نمایشی و آموزش تعدادی از کارآفرینان اسپارک به منظور کمک به ارتقای سطح صنایع شهری. دفاتر برنامه اسپارک در کمیسیون علم و تکنولوژی استان و شعبه‌های محلی آن به تشکیل تعدادی بنگاه تجاری نمونه و نمایشی کمک می‌کنند که هر کدام از ارزش تولیدی بیش از ۱۰۰ میلیون یوان^(۱۳) و سود و مالیات بر درآمدی بیش از ۱۰ میلیون یوان برخوردار خواهند بود. برنامه توسعه نیروی انسانی اسپارک با کمک به آموزش این مدیران، پرچم پیشتازی در ایجاد نواحی متمرکز تکنولوژی اسپارک و قطب‌های متمرکز صنعتی اسپارک را بدست آنان می‌سپارد.

ج) پایگاههای برای توسعه نیروی انسانی اسپارک تشکیل می‌دهد. دولت با ارائه منابع مالی، آموزش کارکنان و اعطای تسهیلات، از این پایگاهها حمایت می‌کند. ضمناً، حمایت‌های رسمی از این گونه مکانها برای جذب کمکهای مالی ارائه می‌شود.

این پایگاهها در مرحله اول مکانی برای حضور شرکت کنندگان خارجی، بخصوص از دیگر کشورهای جهان سوم برای مطالعه و بررسی در خصوص تکنولوژی کشاورزی و توسعه نیروی انسانی به شمار می‌آیند.

■ سخن پایانی

چین کشوری است بزرگ و در حال توسعه، با جمعیتی حدود یک میلیارد و دوست میلیون نفر که ۹۰۰ میلیون نفر آنها در مناطق روستایی زندگی می‌کنند. بهبود کیفیت نیروی کار یکی از کلیدهای راهیابی به عرصه توسعه روستایی است و ما تازه در این جهت گام برداشته‌ایم. پی نوشت ها:

- 1 - Buenos Aires Plan of Action (BAPA) for T.C.D.C. United Nation conference , 1978.
- 2 - Technical Cooperation among Developing Countries (TCDC)
- 3 - The State Science Technology Commission (SSTC)
- 4 - RMB Yuan
- 5 - Chinese Communist Youth League
- 6 - Spark personnel Training program
- 7 - Beijing Roast Durk
- 8 - Xian Du Groups
- 9 - Souring teams
- 10 - Self - Sponsord
- 11 - Zibo Spark Intensive District in Shandong
- 12 - Xining Tea Co. in Hubei
- 13 - YMB Yuan